

Starostwo Miejskie w Częstochowie (Sygn. 4), 1939-1944.

(Stadthauptmannschaft Tschenstochau)

(Municipal Starosty in Częstochowa)

RG-15.304

United States Holocaust Memorial Museum Archives
100 Raoul Wallenberg Place SW
Washington, DC 20024-2126
Tel. (202) 479-8717
Email: reference@ushmm.org

Descriptive Summary

Title: Starostwo Miejskie w Częstochowie (Sygn. 4)
(Stadthauptmannschaft Tschenstochau)
(Municipal Starosty in Częstochowa)

Dates: 1939-1944

RG Number: RG-15.304

Accession Number: 2014.

Extent: 6,962 digital images (PDF)

Repository: United States Holocaust Memorial Museum Archives, 100 Raoul Wallenberg Place SW,
Washington, DC 20024-2126

Languages: Polish, German

Administrative Information

Access: No restrictions on access.

Reproduction and Use: Reproduction of more than 100 pages of copies of documents for researchers or other institutions requires written permission from the General Director of the State Archives of the Republic of Poland. Publication of more than 10 complete documents in an individual work requires the written authorization of the General Director. The Museum may not publish any archival material obtained from the General Director, including specific archives under its control, on the Internet, the World Wide Web, or any other publicly accessible on-line network without the written permission of the General Director. Citation of the materials in any publication must refer to the

Museum and the Polish State Archives and must include the name of the archival group and catalogue number of the originals.

To request written permission, contact the General Director, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, ul. Rakowiecka 2D, 02-517 Warsaw, Poland, Attention: General Director.

Preferred Citation: RG-15.304, Starostwo Miejskie w Częstochowie (Sygn. 4), 1939-1944. United States Holocaust Memorial Museum Archives, Washington, DC., and Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Grodzisku Mazowieckim, Poland.

Acquisition Information: Source of acquisition is the Archiwum Państwowe w Częstochowie, Poland, Sygn.4.

Accruals: Accruals may have been received since this collection was first processed, see the Archives catalog at collections.ushmm.org for further information.

Forms part of the Claims Conference International Holocaust Documentation Archive at the United States Holocaust Memorial Museum. This archive consists of documentation whose reproduction and/or acquisition was made possible with funding from the Conference on Jewish Material Claims Against Germany.

Custodial History

Existence and location of originals: The original records are held by the Archiwum Państwowe w Częstochowie, phone: 011 48 34 363 89 31; email: archiwum@archiwum.czestochowa.um.gov.pl
More information about this repository can be found at www.archiwum.czestochowa.um.gov.pl

Related Materials

Dzieje Częstochowy od zarania do czasów współczesnych. Praca zbiorowa pod red. Komitetu w składzie A. Czarnota, S. Krakowski, redaktor. et al. Katowice: Śląsk, 1964.

RG-15.301. Akta Miasta Częstochowy (Sygn.1), 1870-1944.

RG-15.302, Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Częstochowie (Sygn. 2),1945-1951.

RG-15.303, Starostwo Grodzkie Częstochowskie (Sygn.3), 1928-1939.

Processing History: Aleksandra B. Borecka, Oct. 2014.

Scope and Content of Collection

Records of Starosta of Częstochowa survived residually and include records of the financial department and partly the internal department. During the German occupation Częstochowa was a separate town (county) in the Radom district. The selected files of this collection contain mainly correspondence with Judenrat regarding Jewish matters. Includes records of the Jewish community during 1939-1944 and consists of correspondence on such matters as: confiscation of Jewish property, displacements and deportations, orders concerning the ghetto of Częstochowa, permissions to leave the ghetto and travel by train, statistics, and supplies for the ghetto, forced labor, the synagogue and cemetery. There is also information concerning the anti-Jewish manifestations of the Polish community along with plundering of shops in December 1939.

System of Arrangement

The system of arrangement of the source repository has been preserved in digital images. Arranged in one series: Correspondence with Judenrat of Częstochowa, 1939-1944.

Records are accessible on the USHMM internal network, either as PDF files arranged and labeled by a signature (*signatura*) number, or as JPEG images stored in folders corresponding to the signature number described.

Indexing Terms

Częstochowa (Concentration camp)
Jews--Poland--Częstochowa--History--20th century--Registers.
Jews--Poland--Częstochowa--Societies, etc.
Jewish councils--Poland--Częstochowa.
Jewish associations--Poland--Częstochowa--Registers.
World War, 1939-1945--Atrocities--Poland--Częstochowa.
Registers.
Reports.
Correspondence.

CONTAINER LIST

Note: Inventory adapted from the finding aid provided by the Archiwum Państwowe w Częstochowie, Poland.

Consult also Polish database SEZAM at <http://baza.archiwa.gov.pl/sezam/sezam.php>
or Polish National Archives digital resources: <http://www.szukajwarchiwach.pl/>

W okresie okupacji niemieckiej Częstochowa stanowiła miasto wydzielone (powiat) w dystrykcie radomskim. Akta Starosty Miasta Częstochowy zachowały się szczątkowo. Obejmują one wydziały: finansowy i częściowo spraw wewnętrznych. Akta tego ostatniego dotyczą ludności żydowskiej w okresie 1939-1942. Jest to korespondencja w sprawie takich jak: konfiskaty mienia Żydów, przesiedlenia, zarządzenia dotyczące getta w Częstochowie, zezwolenia na opuszczenie getta i podróż koleją, informacje statystyczne, zaopatrzenie getta, praca przymusowa, synagoga i cmentarz. Znajdziemy tu także informacje o wystąpieniach antyżydowskich ludności polskiej połączone z plądrowaniem sklepów w grudniu 1939 roku.

1 „Verein der Jüdischen Frauen 'Ezra'”. Poszyt zawiera materiały (korespondencję urzędową m.in. między Radą Starszych a władzami niemieckimi) dotyczące likwidacji i konfiskaty mienia Związku Kobiet Żydowskich „Ezra” za okres sierpień 1940 - wrzesień 1942. Poszyt liczy 27 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 30 klatek mikrofilmu

2 „Allgemeines Juden”. Poszyt zawiera rozmaite materiały (korespondencję urzędową, poufne instrukcje, sprawozdania władz niemieckich oraz druki urzędowe – m.in. „Verordnungsblatt des GG”) dotyczące konfiskat mienia, organizowania pracy przymusowej, zakazu korespondencji z zagranicą, powołania Judenratu oraz aprowizacji ludności żydowskiej w okupowanej Częstochowie za okres październik 1939 – kwiecień 1941. Zwłaszcza wstrząsające są tutaj meldunki niemieckich władz policyjnych o antyżydowskich wystąpieniach młodzieży polskiej (plądrowanie sklepów żydowskich i podpalenie synagogi) w Częstochowie 25 XII 1939 (karty: 12-15). Poszyt liczy 45 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 45 klatek mikrofilmu

- 3 „Jüdischer Wohnbezirk“. Poszyt zawiera rozmaite materiały (korespondencję urzędową, obwieszczenia, zarządzenia wewnętrzne, okólniki) dotyczące utworzenia getta żydowskiego w Częstochowie za okres kwiecień 1940 – lipiec 1942. Poszyt liczy 40 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 40 klatek mikrofilmu
- 4 „Juden. Umsiedlung der Juden. Ein- und Ausreise“. Poszyt zawiera głównie korespondencję urzędową za okres grudzień 1939 – kwiecień 1941 pomiędzy osobami żydowskiego, które wcześniej zarejestrowały się do wyjazdu do ZSSR, dotyczącą ich rezygnacji z wyjazdu i chęci pozostania w Częstochowie, a także deklaracje Żydów częstochowskich o gotowości przyjęcia przez nich członków rodziny z innych miejscowości lub uwięzionych w obozach koncentracyjnych w razie ich zwolnienia. Poszyt liczy 48 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 50 klatek mikrofilmu
- 5 „Judenmeldungen. Aufenthaltsgenehmigungen“. Poszyt zawiera korespondencję dotyczącą spraw meldunkowych ludności żydowskiej - osób przybywających z innych miejscowości (głównie próśb do Starosty Miejskiego o zezwolenie na pobyt w Częstochowie, oświadczeń o zapewnieniu środków utrzymania dla członków rodziny ubiegających się o pobyt tamże, a także sporządzone przez Judenrat listy osób przybyłych do getta częstochowskiego, w dużej części z Warszawy, w okresie kwiecień-wrzesień 1942, mające kapitalne znaczenie dla badań prozopograficznych oraz geografii przesiedleń Żydów z okresu likwidacji gett w Warszawie i innych miast w GG) w okresie styczeń 1940 – listopad 1942. Poszyt liczy 115 kart głównie jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 120 klatek mikrofilmu
- 6 „Juden. Verschiedenes“. Poszyt zawiera korespondencję urzędową dotyczącą różnych spraw ludności żydowskiej: m.in. zezwoleń na podróż koleją, zarekwirowania przez urzędników celnych pieniędzy Rady Starszych przeznaczonych na zakup drewna, pokątnego handlu w getcie, w latach 1940-1942. Poszyt liczy 19 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 20 klatek mikrofilmu
- 7 „Verschiedene Einzelvorgänge. Juden“. Poszyt zawiera korespondencję urzędową dotyczącą różnych spraw ludności żydowskiej (m.in. w sprawie pozostania przy rodzinie żydowskiej Neufeld ich starej i schorowanej służącej Niemki, Antonii Holtman; wysyłki zagranicę metryk urodzenia urodzonych w Częstochowie Żydów, zezwoleń na nienoszenie w wyjątkowych sytuacjach opasek z gwiazdą przez pojedynczych Żydów poza granicami getta) w latach 1941-1942. Poszyt liczy 33 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 35 klatek mikrofilmu
- 8 „Jüdischer Ordnungsdienst“. Poszyt zawiera dokumenty z okresu czerwiec-lipiec 1941 dotyczące organizacji i funkcjonowania żydowskiej służby porządkowej, statystyki zachorowań na choroby zakaźne oraz rozmaitych wykroczeń w getcie częstochowskim – m.in. kradzieży mienia, prób nielegalnego opuszczenia getta, pobicia żydowskich policjantów przez nie-Żydów. Poszyt liczy 52 karty jednostronnie zapisane, ponumerowane, co daje około 55 klatek mikrofilmu
- 9 „Juden. Steuereinzahlungen an den Judenrat“. Poszyt zawiera materiały z okresu styczeń-sierpień 1941 dotyczące płacenia nadzwyczajnego (Sondersteuer) podatku przez ludność żydowską; głównie chodzi tutaj o korespondencję urzędową pomiędzy Judenratem a Starostą Miejskim w sprawie zwolnień od płacenia podatku lub jego obniżenia dla pojedynczych osób np. z powodu ich trudnej sytuacji zdrowotnej. Poszyt liczy 71 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 72 klatek mikrofilmu
- 10 „Juden. Bedürftigkeitsantrage“. Poszyt zawiera korespondencję urzędową żydowskich mieszkańców Częstochowy do Starosty Miejskiego oraz urzędowe odpowiedzi w sprawie wsparcia finansowego w ich trudnym położeniu (np. wskutek śmierci lub uwięzienia żywiciela rodziny) za okres

lipiec 1940 – styczeń 1942 . Poszyt liczy 102 karty jednostronnie zapisane, ponumerowane, co daje około 105 klatek mikrofilmu

11 „Juden. Altstenrat-verschiedenes”. Poszyt zawiera korespondencję urzędową Rady Starszych ze Starostą Miejskim w różnych sprawach, m.in. aprowizacji, pochówku na cmentarzu żydowskim, zezwoleń na posiadanie rowerów i przejazdu kolejowe, kontroli zakładów wytwarzających zabawki dla dzieci (Częstochowa stała się w latach okupacji centrum przemysłu zabawkarzkiego w GG), za lata 1939-1942. Poszyt liczy 85 kart jedno- i dwustronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 90 klatek mikrofilmu

12 „Zapotrzebowania na artykuły żywnościowe, zaświadczenia, podania itp. 1940-1942”. Poszyt zawiera korespondencję urzędową za okres maj 1940 – maj 1942 Rady Starszych ze Starostą Miejskim dotyczącą m.in. spraw aprowizacji ludności żydowskiej, zatrudnienia pojedynczych osób w częstochowskich fabrykach, pracy przymusowej Żydów, a także próśb o zezwolenie na działalność artystyczną żydowskich muzyków, pieśniarzy i aktorów. Poszyt liczy 29 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 30 klatek mikrofilmu

13 „Podania o zezwolenie na przejazdy 1940”. Poszyt zawiera podania zakładów przemysłowych zatrudniających żydowskich pracowników oraz osób prywatnych do Starosty Miejskiego o zezwolenie na przejazd koleją do innych miejscowości na terenie GG za okres kwiecień-lipiec 1941. Poszyt liczy około 150 kart jednostronnie zapisanych, nieponumerowanych, co daje około 150 klatek mikrofilmu

39 „Jüdischer Friedhof”. Poszyt zawiera korespondencję urzędową Starosty Miejskiego dotyczącą przejścia cmentarza żydowskiego przez władze miasta z okresu wrzesień-październik 1943. Poszyt liczy 6 kart jedno- i dwustronnie zapisanych, nieponumerowanych, co daje około 10 klatek mikrofilmu

60 „Synagoge”. Poszyt zawiera urzędową korespondencję (i rachunki) za okres lipiec 1943 – październik 1944 dotyczące remontu dachu synagogi częstochowskiej, częściowo zburzonej i przeznaczonej na skład kartofli, oraz przeniesienia tytułu własności gruntu na władze miasta. Poszyt liczy 14 kart jednostronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 15 klatek mikrofilmu

68 „Korespondencja, normatywy dotyczące działalności wydawniczej, cenzury druków, likwidacji i przejmowania polskich i żydowskich drukarni 1940-1943”. Poszyt zawiera korespondencję urzędową organów administracji niemieckiej dystryktu radomskiego dotyczące m.in. cenzury oraz przejmowania polskich i żydowskich drukarni (jako żydowskie zostały wymienione: drukarnia „Grafika” przy ul. Piłsudskiego 11 oraz Zakłady Graficzno-Papiernicze przy Al. Wolności 14.) w Częstochowie za okres kwiecień 1940 – październik 1943. Poszyt liczy 19 kart jedno- i dwustronnie zapisanych, ponumerowanych, co daje około 20 klatek mikrofilmu